

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
НАРОДНО СЪБРАНИЕ

Проект

ЗАКОН

ЗА ИЗМЕНЕНИЕ И ДОПЪЛНЕНИЕ НА ЗАКОНА ЗА ПРАВНАТА ПОМОЩ

(Обн., ДВ, бр. 79 от 2005 г.; изм., бр. 105 от 2005 г., бр. 17 и 30 от 2006 г., бр. 42 от 2009 г., бр. 32, 97 и 99 от 2010 г., бр. 9, 82 и 99 от 2011 г., бр. 82 от 2012 г., бр. 15 и 28 от 2013 г. и бр. 53 от 2014 г.)

§ 1. В чл. 10 се създава ал. 3:

„(3) В отсъствие на председателя неговите функции се изпълняват от заместник-председателя.“

§ 2. В чл. 18 се правят следните изменения и допълнения:

1.Точка 2 се изменя така:

„2. изготвят и поддържат списъци на дежурните адвокати, резервните защитници и адвокатите, предоставящи консултации в регионалните центрове за консултиране;“.

2.В т. 4 след думите „по чл. 25, ал. 3“ се добавя „и на отчета по чл. 38, ал. 1;“.

3.Точка 6 се изменя така:

„6. заверяват отчетите на адвокатите, предоставили правна помощ, и изготвят предложения за заплащане на възнаграждение в съответствие с наредбата по чл. 37, ал. 1;“.

§ 3. В чл. 22 се правят следните изменения и допълнения:

1.В ал. 1 т. 6 се изменя така:

„6. лица по чл. 143 и 144 от Семейния кодекс и на лица, ненавършили 21 години, в съответствие с Регламент (ЕО) № 4 от 2009 г. на Съвета от 18 декември 2008 г. относно компетентността, приложимото право, признаването и изпълнението на съдебни решения и сътрудничеството по въпроси, свързани със задължения за издръжка (ОВ, L 7/1 от 10 януари 2009 г.) и Конвенцията за международно събиране на издръжка за деца и за други членове на семейството, съставена в Хага на 23 ноември 2007 г.;“.

2.В ал. 2 накрая се добавя „по образец, утвърден от НБПП“.

3. Създава се ал. 3:

„(3) В случаите, когато лицата, кандидатстващи за правна помощ, не удостоверят обстоятелствата по ал. 1 и 2, НБПП формира преценката си за предоставяне на правна помощ, като взема предвид обстоятелствата по чл. 23, ал. 3, установени с документи от съответните компетентни органи и съобразно определената за страната линия на бедност.“

§ 4. В чл. 24, т. 3 накрая се поставя запетая и се добавя „освен ако страната, кандидатстваща за правна помощ, е физическо лице и отговаря на условията за предоставяне на правна помощ“.

§ 5. Създава се глава пета „а“ с чл. 30а–30о:

„Глава пета „а“

ПРЕДОСТАВЯНЕ НА ПРАВНА ПОМОЩ ПО НАЦИОНАЛНИЯ ТЕЛЕФОН ЗА ПРАВНА ПОМОЩ И В РЕГИОНАЛЕН ЦЕНТЪР ЗА КОНСУЛТИРАНЕ

РАЗДЕЛ I

НАЦИОНАЛЕН ТЕЛЕФОН ЗА ПРАВНА ПОМОЩ

Чл. 30а. Националният телефон за правна помощ е форма за предоставяне на консултация по смисъла на чл. 21, т. 1 на физически лица при облекчени условия извън общия ред за предоставяне на правна помощ по чл. 25, ал. 2.

Чл. 30б. Дейността на Националния телефон за правна помощ се администрира от НБПП.

Чл. 30в. Редът и условията за дейността на Националния телефон за правна помощ се уреждат с вътрешни правила, утвърдени с решение на НБПП.

Чл. 30г. Консултации по Националния телефон за правна помощ се предоставят от адвокати, вписани в НБПП и определени с решение на НБПП.

Чл. 30д. Предоставените консултации по Националния телефон за правна помощ се удостоверяват с писмен отчет на адвоката по образец, утвърден от НБПП.

Чл. 30е. Заплащането за предоставени консултации по Националния телефон за правна помощ се извършва при условията и по реда на наредбата по чл. 37, ал. 1.

РАЗДЕЛ II

РЕГИОНАЛЕН ЦЕНТЪР ЗА КОНСУЛТИРАНЕ

Чл. 30ж. Регионалният център за консултиране е форма за предоставяне на консултация по смисъла на чл. 21, т. 1 на физически лица при облекчени условия извън общия ред за предоставяне на правна помощ по чл. 25, ал. 2.

Чл. 30з. Регионален център за консултиране може да бъде открит с решение на съответния адвокатски съвет.

Чл. 30и. Дейността на Регионалния център за консултиране се администрира от НБПП и от съответния адвокатски съвет.

Чл. 30к. Дейността на Регионалния център за консултиране, условията и редът за предоставяне на консултации се уреждат с вътрешни правила, утвърдени с решение на НБПП.

Чл. 30л. Право на консултация в Регионалния център за консултиране имат физически лица, чиито доходи, удостоверени с документ от съответния компетентен орган, не превишават определената за страната линия на бедност. При отказ за консултация заинтересованото лице може да подаде молба до НБПП по реда на чл. 25, ал. 2.

Чл. 30м. Консултации в Регионалния център за консултиране се предоставят от адвокати, вписани в НБПП и определени с решение на адвокатския съвет.

Чл. 30н. Предоставените консултации в Регионалния център за консултиране се удостоверяват с писмен отчет на адвоката по образец, утвърден от НБПП и заверен от адвокатския съвет.

Чл. 30о. Заплащането за предоставени консултации в Регионалния център за консултиране се извършва при условията и по реда на наредбата по чл. 37, ал. 1."

§ 6. В чл. 35, ал. 2 след думите „осъществяващи правна помощ“ се добавя „лицата, на които е предоставена правна помощ“ и се поставя запетая.

§ 7. В чл. 38, ал. 4 се създават изречения второ и трето:

„В случай че адвокатът е пропуснал срока, той може да поиска неговото възстановяване, ако докаже, че пропускането му се дължи на особени обстоятелства, които не е могъл да предвиди и за чието настъпване не носи отговорност. Искането се разглежда на заседание на НБПП.“

ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

§ 8. В Закона за изменение и допълнение на Закона за съдебната власт (обн., ДВ, бр. 62 от 2016 г.; доп., бр. 76 от 2016 г.) в Преходните и заключителните разпоредби се създава § 210а:

„§ 210а. (1) За съдебните заседатели, избрани преди влизането в сила на този закон, чл. 71, ал. 1, т. 7 не се прилага.

(2) Параграф 25 по отношение на чл. 69, ал. 1 се прилага за съдебните заседатели, избрани след влизането в сила на този закон.“

§ 9. В Закона за съдебната власт (обн., ДВ, бр. 64 от 2007 г.; изм. и доп., бр. 69 и 109 от 2008 г., бр. 25, 33, 42, 102 и 103 от 2009 г., бр. 59 от 2010 г., бр. 1, 23, 32, 45, 81 и 82 от 2011 г.; Решение № 10 на Конституционния съд - бр. 93 от 2011 г.; изм. и доп., бр. 20, 50 и 81 от 2012 г., бр. 15, 17, 30, 52, 66, 70 и 71 от 2013 г., бр. 19, 21, 53, 98 и 107 от 2014 г., бр. 14 от 2015 г. и бр. 28, 39, 50, 62 и 76 от 2016 г.) в чл. 73, ал. 2 думите „за два отработени часа“ се заличават.

§ 10. Параграф 8 влиза в сила от 9 август 2016 г.

Законът е приет от 43-ото Народно събрание на .....
2016 г. и е подпечатан с официалния печат на Народното събрание.

**ПРЕДСЕДАТЕЛ НА
НАРОДНОТО СЪБРАНИЕ:**

(Цецка Цачева)

М О Т И В И

към проекта на Закон за изменение и допълнение на Закона за правната помощ

Основните насоки за усъвършенстване на системата за правна помощ, залегнали в Стратегията за развитие на Националното бюро за правна помощ (НБПП) за периода 2014-2019 г., са „Повишаване на ефикасността и ефективността на системата за правна помощ“ и „Привеждане на нормативната уредба в съответствие с промените във външната среда – общественно-икономически условия и взаимоотношения и утвърдени в практиката устойчиви модели и механизми за правна помощ“. Основна стратегическа цел на бюрото е да гарантира достъпа до правна помощ на по-широк кръг лица от уязвими социални групи чрез създаване на нови форми в системата за правна помощ за предоставяне на правни съвети и консултации при облекчени условия.

Обществено-икономически причини и утвърдени в практиката устойчиви модели за правна помощ налагат да се извършат промени и допълнения в Закона за правната помощ (ЗПП). Разширяването на кръга на лицата, които ще могат да получат правна помощ ще доведе до изпълнение на социалната функция на ЗПП, като по този начин ще се уеднаквят критериите за предоставяне на правна помощ от различните органи в системата за правна помощ в България и при предоставяне на правна помощ на български граждани и граждани на Европейския съюз в съответствие с разпоредбите на глава осма от ЗПП, в която е транспонирана Директива 2003/8/ ЕО на Съвета относно подобряване на достъпа до правосъдие при презгранични спорове чрез установяването на минимални общи правила за правната помощ при такива спорове.

Гражданите, които не отговарят на условията по чл. 22, т. 1 и 2 от Закона за правната помощ (ЗПП), но имат доходи в размер под линията на бедност за страната, ще могат да получат правна помощ за консултации както от Националното бюро за правна помощ (НБПП), така и от Регионалните центрове за консултиране (РЦК) към съответните адвокатски колегии. Практиката от дейността на НБПП през годините сочи, че предвиденият критерий за получаване на първична правна помощ – гарантиран минимален доход в размер 65 лв., въз основа на който се определя правото на социални помощи на гражданите при условията и по реда на Правилника за прилагане на Закона за социално подпомагане, води до това, че не могат да се удовлетворят всички молби на граждани въпреки ниските доходи на някои от тях. Така например през 2015 г. са постъпили 500 молби, от които са уважени 180. През отчетната 2014 г. общият брой на постъпилите

молби е 528, а уважените молби са 170. Въвеждането на линията на бедност за страната като критерий за предоставяне на правна помощ ще даде възможност на повече хора за достъп до нея. Размерът на линията на бедност е определена на 300 лв. с Постановление № 296 на Министерския съвет от 2015 г.

В помощ на хората от уязвимите социални групи и за защита на техните права и интереси за периода от 28 октомври 2013 г. до 30 ноември 2015 г. НБПП успешно реализира Предефиниран проект № 4 „Подобряване на достъпа на уязвими групи до правна помощ“, финансиран по Норвежкия финансов механизъм чрез въведените две пилотни услуги „Гореща линия за първична правна помощ“ и „Регионални центрове за консултиране“. В изпълнение на проекта бяха създадени Национален телефон за правна помощ към Националното бюро за правна помощ и два Регионални центъра за консултиране към Адвокатска колегия – Видин, и Адвокатска колегия – Сливен.

Големият интерес от страна на гражданите към проектните дейности и ефективността от новите пилотни услуги, както и поетият ангажимент по чл. 15.2 от Общите условия към финансираните от Норвежкия финансов механизъм 2009-2014 г. договори за безвъзмездна помощ по програма BG 14 за устойчивост на проектните услуги 5 години след приключване на проекта доведе до необходимостта от нормативна уредба за създаване на Национален телефон за правна помощ към Националното бюро за правна помощ и Регионални центрове за консултиране към адвокатските колегии.

С Постановление № 324 на Министерския съвет от 2014 г. бяха приети изменения и допълнения в Правилника за устройството и дейността на НБПП, с които Националният телефон за първична правна помощ (НТППП) и Регионалните центрове за консултиране са нормативно регламентирани като нови форми в системата за правна помощ, за правни съвети и консултации и са утвърдени като постоянни дейности на бюрото, (в сила от 1 май 2015 г.). Заплащането на правните съвети и консултации по НТППП и РЦК също е регламентирано с промените в Наредбата за заплащане на правната помощ, приета с Постановление № 352 на Министерския съвет от 2015 г.

Разходите за правна помощ по НТППП и РЦК са предвидени и включени в утвърдения за 2016 г. бюджет на НБПП за администриране на правната помощ.

Предвид обстоятелството, че новите форми за консултации и правни съвети като част от консултациите по смисъла на чл. 21, т. 1 от ЗПП се характеризират със специфични особености при организирането на дейността им, условията и реда за ползването им от потребителите, условията и реда за отчитане и заплащане на предоставените услуги, се налага законово регламентиране на процедурата по

предоставянето на правна помощ, така както е регламентирана дейността на „дежурни адвокати и резервни защитници“ в глава пета на ЗПП.

Предвижда се тези две форми за консултации и правни съвети да се ползват от гражданите при облекчени условия, извън общия ред за предоставяне на правна помощ, т.е. без да е необходимо решение за предоставяне на правна помощ и назначаване на адвокат от председателя на бюрото. Всеки гражданин ще може да получи консултация в РЦК, ако установи с документ, че месечният му доход не превишава определената за страната линия на бедност. Целта на двете нови форми е да се преодолее формализмът в системата, която е трудно достъпна за неграмотни и неинформирани граждани, без правни познания, живеещи в отдалечени населени места, в социална изолация, пенсионери-инвалиди, които са трудно подвижни, самотни хора, лица без адрес.

Чрез двете нови форми системата ще стане по-лесно достъпна за хората от уязвимите социални групи. Регионалните центрове за консултиране създават възможност за развиване на изнесени консултации и правни съвети на място, за хора от съответния съдебен район, живеещи в селища от областта или обитаващи социални домове. Така системата ще може да се ползва от всеки гражданин за получаване на бърз, леснодостъпен устен съвет или консултация, което ще го ориентира по отношение на компетентни органи, срокове, ред и начин за решаване на проблема му.

С предложените промени в чл. 22 от ЗПП се уеднаквяват критериите при предоставяне на правна помощ от различните органи в системата и се разширява кръгът лица, имащи право на такава, като се включват и лицата по чл. 143 от Семейния кодекс и в случаи по молби за издръжка по Конвенцията за международно събиране на издръжка за деца и за други членове на семейството, съставена в Хага на 23 ноември 2007 г. (Хагската конвенция от 2007 г.).

Измененията, предложени с § 8 в Закона за изменение и допълнение на Закона за съдебната власт и с § 9 в Закона за съдебната власт, направени със Заключителните разпоредби на този закон, са мотивирани от появилата се противоречива практика по прилагането на някои разпоредби на закона и целят да уеднаквят неговото приложение в такава важна сфера, каквато е гражданското участие в правосъдието посредством съдебните заседатели.

МИНИСТЪР-ПРЕДСЕДАТЕЛ:

(Бойко Борисов)

